

Otvoreni pristup

Poljak Bilić, Ljiljana; Zoranović, Petra

Educational content / Obrazovni sadržaj

Publication status / Verzija rada: **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

Publication year / Godina izdavanja: **2022**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:298677>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

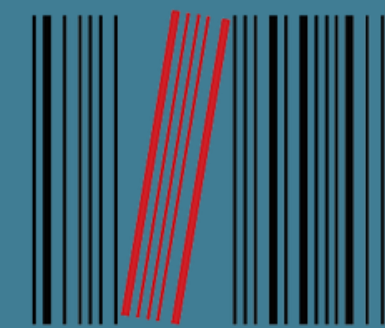
UNIVERSITY OF SPLIT

Otvoreni pristup (OA)

Ljiljana Poljak Bilić
Petra Zoranović
17. veljače 2022.

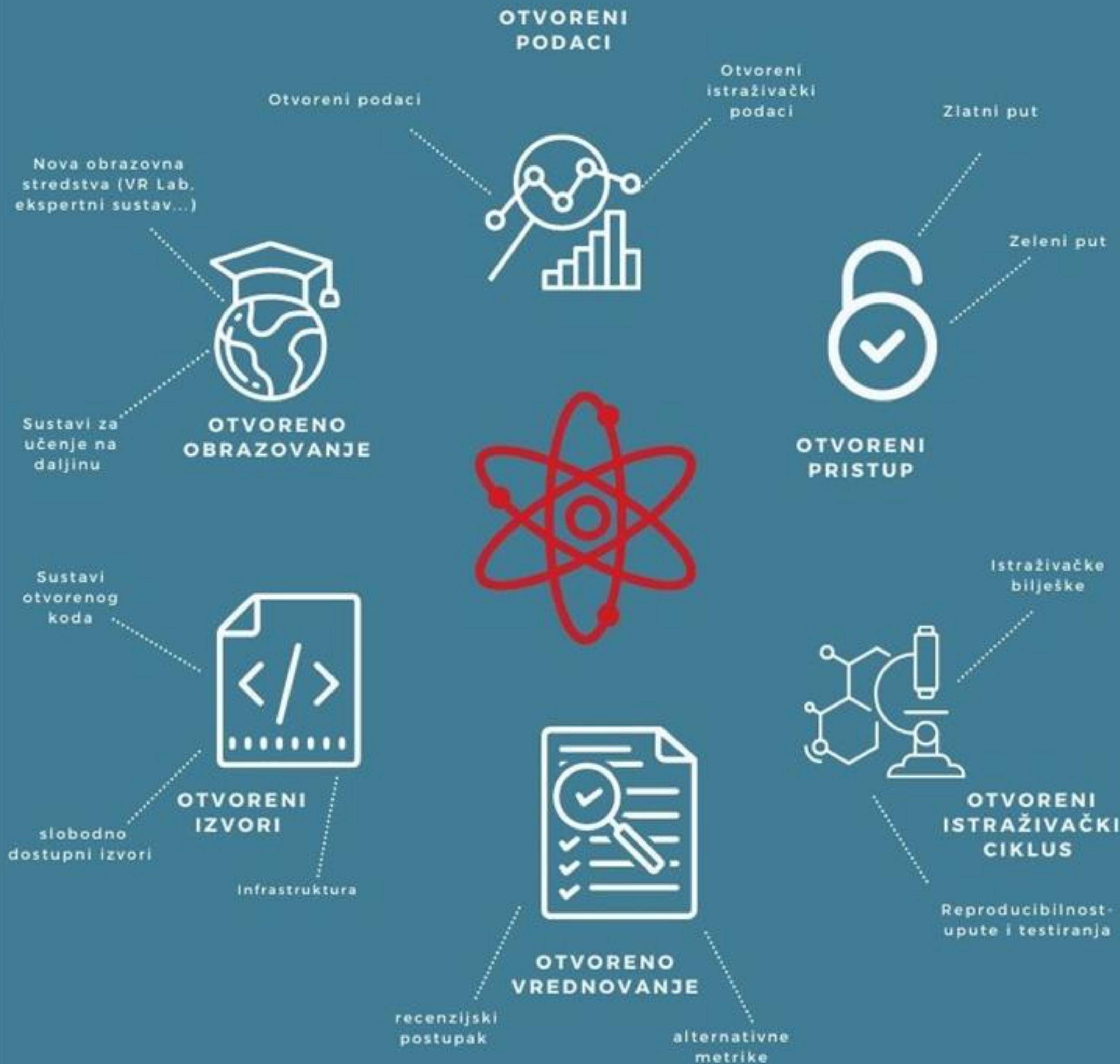
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U SPLITU

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU

OTVORENA ZNANOST

transparentno i
otvoreno znanje
koje se dijeli i
razvija kroz
suradničke
mreže

Otvorena znanost?

- pomak od standardnih načina objavljivanja istraživačkih rezultata u znanstvenim publikacijama prema dijeljenju i korištenju dostupnog znanja u što ranijoj fazi istraživačkog procesa
- mijenja način provođenja znanstvenih istraživanja, pristupa i korištenja rezultata, a javljaju se novi načini znanstvene razmjene i suradnje
- otvara put za unaprijeđeno povezivanje interdisciplinarnih istraživanja, što je ključno za rješavanje složenih istraživačkih pitanja i društvenih izazova

Zašto?

- učinkovitost
  - smanjuje se potreba za nepotrebnim umnožavanjem istraživanja
  - više istraživanja na temelju istih podataka
- pridonosi se poboljšanju kvalitete
  - ponovljivost i validacija rezultata --> pomaže u borbi protiv znanstvene prijevare
- ubrzan znanstveni napredak
- pogoduje gospodarskom rastu i inovacijama

„**Otvoreni pristup** je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeskiranje i/ili drugo zakonito korištenje”

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu, 2012.

PhD Comics. Open Access Explained! <https://youtu.be/L5rVH1KGBCY>

Cilj politika otvorenog pristupa

"istraživačima i široj javnosti pružiti besplatan pristup stručno recenziranim znanstvenim publikacijama, istraživačkim podacima i drugim rezultatima istraživanja na otvoren i nediskriminirajući način, i to što je ranije moguće u postupku njihova širenja, te omogućiti uporabu i ponovnu uporabu rezultata znanstvenih istraživanja."

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju

Zašto?

Autor

veća vidljivost = veća citiranost

ubrzanje cjelokupnog znanstvenog ciklusa

Ustanova

okuplja znanstveni, obrazovni i stručni rad na jednom mjestu i predstavlja ga akademskoj zajednici, financijerima i javnosti

vidljivost, kvaliteta, umrežavanje, pozicioniranje

Zajednica

upoznavanje i razumijevanje znanstvene zajednice - popularizacija znanosti

brži protok znanja između znanstvene zajednice i industrije - gospodarski razvoj

Iz literature

Citatna prednost članka:

Hajjem et al., 2005.*

citiranost članka u otvorenom pristupu porasla je između 36 i 172 %

Archambault et al., 2014.**

članci u području *visual & performing arts* 25 % u otvorenom pristupu, citiranost veća za 80%

Mikki, 2017. ***

u prosjeku su članci u otvorenom pristupu citirani dvostruko više

*biologija, psihologija, sociologija, zdravlje, političke znanosti, ekonomija, edukacija, pravo, menadžment

**sva područja

***sva područja

Vrste otvorenog pristupa

Zeleni put

Rad objavljen u časopisu s pretplatom, a dopuštena verzija rada pohranjena u repozitorij (s odgodom)

Zlatni put

Plaćena objava rada (APC) u časopisu u otvorenom pristupu

Digitalna građa:

Repozitorij

- **Pohrana**
- **Upravljanje**
- **Pristup**

- ocjenski radovi
- radovi objavljeni u časopisu ili zborniku
- poglavlja u knjizi i knjige
- likovna i audiovizualna građa
- skup podataka
- obrazovni sadržaj
- ostala dokumentacija (izvještaji, elaborati, studije i sl.)

Primjer dobre prakse:

Suomeksi

🏠 Taju home

Search

Taju

Taju is the institutional repository of the University of the Arts Helsinki, which replaces Helda and Doria, the previous publication archives used at Uniarts Helsinki. Publications and materials produced at the university, such as theses, artistic research, self-archived copies of research articles, publication series and educational materials, and also digitized sheet music, sound recordings and concert recordings, are stored in the archive. Some materials are Open Access while some are only accessible with Uniarts credentials and some can only be accessed on-site at the Sibelius Academy library.

Može li rad biti objavljen u repozitoriju?

Ovisi o politici izdavača o samoarhiviranju i stavljanju rada u otvoreni pristup.

Sherpa Romeo

Verzije radova

Predrecenzijska verzija
eng. preprint / submitted version

Verzija prihvaćena za objavljivanje
engl. postprint / accepted manuscript

Objavljena verzija
engl. version of record – VoR /
published PDF

Politike izdavača

“

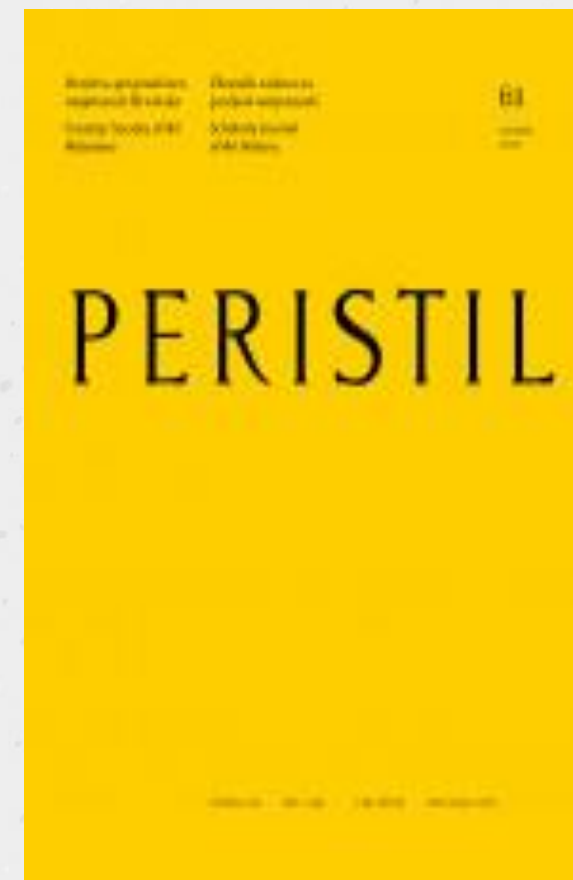
Metodički ogledi

”

“

Peristil

”

Pohrana rada u repozitoriju

Provjeriti uredničku politiku časopisa

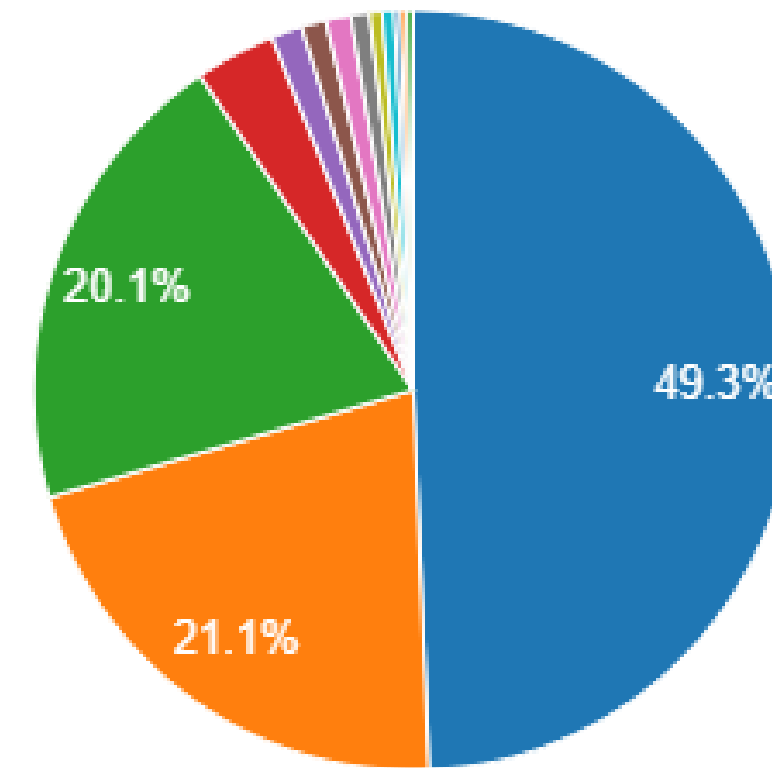
Odabrati ispravnu verziju rada

Učitati rad u repozitorij

Repozitorij Umjetničke akademije Splitu

STATISTIKA

Ukupan broj objekata

379

Postotak objekata u otvorenom pristupu

33.2%

Mogućnosti

Statistika?

Veća vidljivost = veća citiranost

Top Pogledanih Radova

- 458 Autoportreti Vincent Van Gogh-a
- 217 Doživljaj likovnog umjetničkog djela kao poticaj za likovno izražavanje osoba s oštećenjem vida
- 177 Analiza Schubertove Nedovršene simfonije i njezina obrada u nastavi teorijskih glazbenih predmeta
- 156 ETNOMUZIKOLOG NIKOLA BUBLE (1950.–2015.)
- 132 Literariziranje dizajna
- 119 Grafička mapa "Stvarnost"
- 113 Žene umjetnice u 15. i 16.st. u Italiji
- 110 Likovni izraz kao sredstvo samoistraživanja, autoprojekcije i suočavanja kod osoba s poremećajem rada štitne žlijezde
- 103 Tomaso Resti "Messa di morti a 4 voci con accompagnamento di piena orchestra" analiza i kritičko notno izdanje
- 101 Crkveno pučko (glagoljaško) pjevanje u Pagu - transkripcija i analiza zvučnih zapisa iz 1964. i 2000. godine

Top Preuzimanja

- 934 ETNOMUZIKOLOG NIKOLA BUBLE (1950.–2015.)
- 897 Doživljaj likovnog umjetničkog djela kao poticaj za likovno izražavanje osoba s oštećenjem vida
- 584 Istarska ljestvica u djelima hrvatskih skladatelja
- 539 Ludwig van Beethoven: Sonata op. 31, br. 2 („Olujna“) u d-molu
- 318 Maritimna umjetnička baština donjoneretvanskog kraja od antike do austrijske uprave
- 315 Kaštelansko polje u antici i ranom srednjem vijeku
- 259 Hans Zimmer: Prilagodba dviju skladbi za mandolinski orkestar
- 233 Gargouille
- 219 Strah od smrti : istraživanje i razvoj artefakta
- 203 Razlistane forme

Umjetnička akademija u Splitu. (2022). Repozitorij Umjetničke akademije u Splitu: statistika top pogleda/preuzimanja objekata [skup podataka]. 14.02.2022. Dobljeno iz: <https://repozitorij.umas.unist.hr/stats/repository>

Zašto objavljivati u repozitriju UMAS-a?

Vidljivost

Google, Google Scholar
OpenDOAR

Horizon 2020

"Autori ispunjavaju obvezu objave u otvorenom pristupu koju EC nalaže za sve H2020 projekte, kao i obvezu pohrane istraživačkih podataka za određena znanstvena područja"

Citiranost

"Na veću citiranost utječu: raniji pristup, odabir kvalitetnih članaka, pristranost pri odabiru, veći broj učitavanja samoarhiviranih članaka..."

Julije Bajamonti i Ruđer Bošković – hrvatski enciklopedisti 18. stoljeća. Prilog upoznavanju Bajamontijevih djela posvećenih dubrovačkom znanstveniku (str. 35-66)

Ivana Tomić Ferić

Published Version

  None CC BY-NC
 Any Repository, Journal Website

 OA Publishing	This pathway includes Open Access publishing
 Embargo	No Embargo
 Licence	CC BY-NC 4.0
 Copyright Owner	Shared (Authors and Publishers)
 Location	Any Repository Journal Website
 Conditions	Must link to published article with DOI Published source must be acknowledged with citation

Pregled bibliografske jedinice broj: 988255

Julije Bajamonti i Ruđer Bošković – hrvatski enciklopedisti 18. stoljeća. Prilog upoznavanju Bajamontijevih djela posvećenih dubrovačkom znanstveniku

Tomić Ferić, Ivana

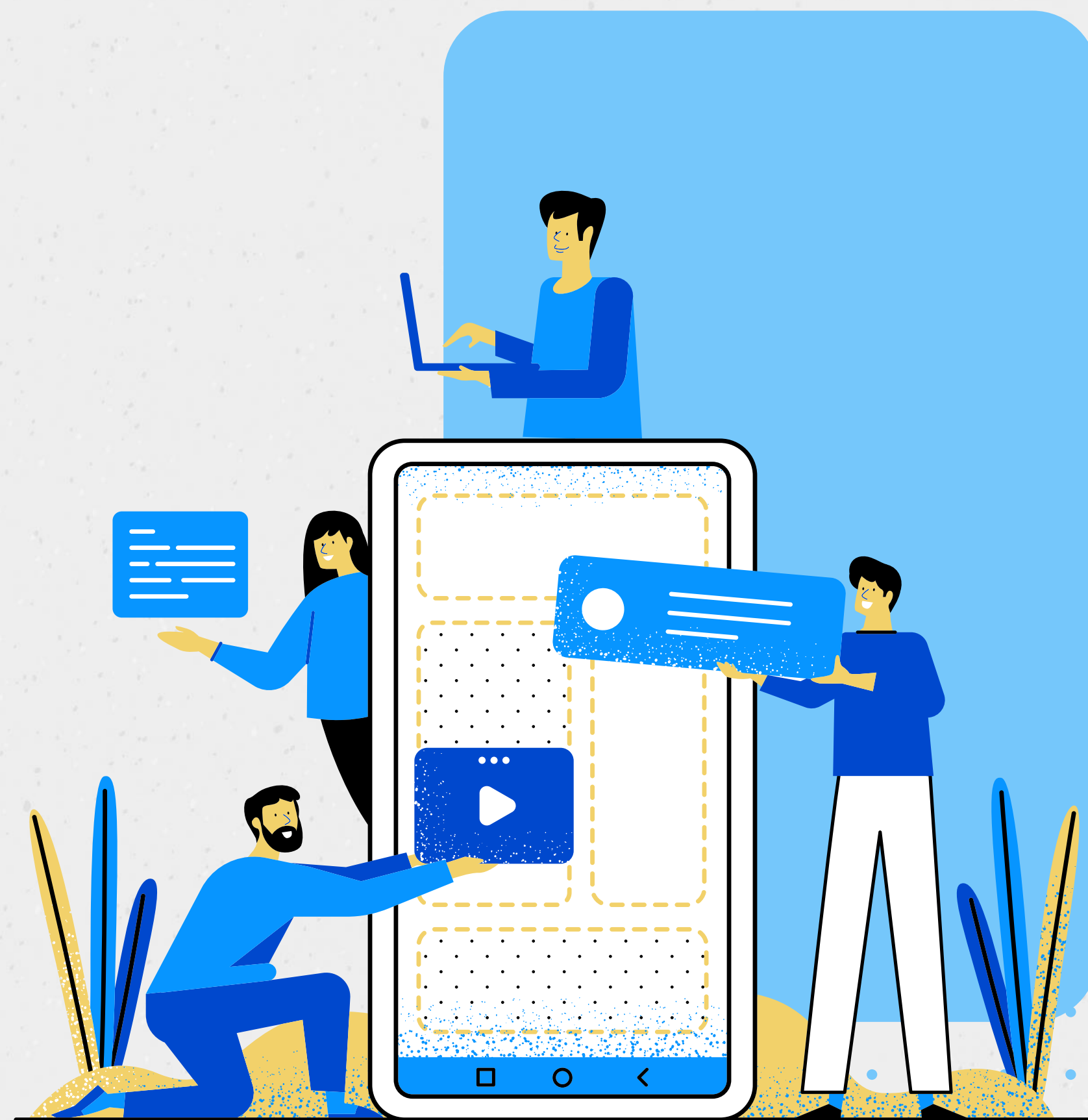
Julije Bajamonti i Ruđer Bošković – hrvatski enciklopedisti 18. stoljeća. Prilog upoznavanju Bajamontijevih djela posvećenih dubrovačkom znanstveniku // *Metodički ogledi* : časopis za filozofiju odgoja, **18** (2011), 1; 35-66 (domaća recenzija, članak, ostalo)

Sveučilišna knjižnica u Splitu

ljpoljak@svkst.hr, petra.zoranovic@svkst.hr
otvorenaznanost@svkst.hr,
bibliometrija@svkst.hr

Knjižnica Umjetničke akademije u Splitu

zana@umas.hr

Literatura:

- Archambault, E., Amyot, D., Deschamps, P., Nicol, A., Provencher, F., Rebut, L and Roberge, G. (2014). Proportion of Open Access Papers Published in Peer-Reviewed Journals at the European and World Levels—1996–2013. [https://science-metrix.com/sites/default/files/science metrix/publications/d_1.8_sm_ec_dg-rtd_proportion_oa_1996-2013_v11p.pdf](https://science-metrix.com/sites/default/files/science%20metrix/publications/d_1.8_sm_ec_dg-rtd_proportion_oa_1996-2013_v11p.pdf)
- Hajjem, C., Harnad S. and Gingras Y. (2005). Ten-Year Cross Disciplinary Comparison of the Growth of Open Access and How it Increases Research Citation Indeks. *IEEE Dana Engineering Bulletin*, 28 (4). <https://arxiv.org/abs/cs/0606079>
- Mikki, S. (2017). Scholarly publications beyond pay-walls: increased citation advantage for open publishing. *Scientometrics*, 113(3), 1529–1538. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2554-0>
- Vicente-Saez, R., & Martinez-Fuentes, C. (2018). Open Science now: A systematic literature review for an integrated definition. *Journal of business research*, 88, 428-436. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.12.043>

Legislativni okvir:

- Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu, 2012. <https://www.fer.unizg.hr/oa2012/deklaracija>
- Preporuka komisije (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0790&from=HR>